

Een der assistenten van HAUSER vond in het urinesediment van een lijder aan carcinoom van de blaas de parasieten van SCHUELLER. De urineflesch was met een *kurk* gesloten naar het instituut gezonden.

Met het oog op de belangstelling, die de vraag naar de aetiologie van de maligne tumoren verwekt, leek mij de mededeeling van bovenstaande onderzoekingen van nut.

VAN DER HEIDE.

In microscopische praeparaten, die hij van stukjes carcinomateus en sarcomateus weefsel gemaakt had, vond SCHUELLER tamelijk groote, goud-bruine glinsterende kogels met korrelig protoplasma en een heldere membraan, waarin poriën; deze lichaampjes vond hij meestal in groepen bij elkaar en soms in een netwerk van fijne draden liggen. Verder vond hij in die praeparaten ronde, kleine, gepigmenteerde lichaampjes, omgeven door een fijne membraan. Daar hij deze lichaampjes bijna constant in die praeparaten en ook in voedingsbodems, waarop hij stukjes carcinomateus en sarcomateus weefsel geënt had, vond, houdt hij ze voor dierlijke parasieten, die carcinoom en sarcoom zouden doen ontstaan. Volgens hem zijn de grootere lichaampjes, die hij groote kapsels noemt, volwassen kankerparasieten en de kleine, jonge vormen.

VÖLCKER (*Deutsche medicinische Wochenschrift*, 1901, n<sup>o</sup>. 30) maakte op dezelfde wijze, als SCHUELLER gedaan had, microscopische praeparaten van stukjes carcinomateus en sarcomateus weefsel en eveneens van voedingsbodems, waarop hij stukjes van dit weefsel geënt had. Hij kon evenwel in geen zijner aldus gemaakte praeparaten de kankerparasieten van SCHUELLER vinden. Hij deed hierna een druppel bergamotolie, die aan een oude kurk hing van een fleschje bergamotolie, dat in langen tijd niet gebruikt was, op een objectglaasje en vond hierin met het microscoop dezelfde lichaampjes, als die, welke SCHUELLER groote kapsels had genoemd. Deze bleken denzelfden vorm en dezelfde chemische reacties te hebben als kurkcellen, zoodat het voor de hand ligt, aan te nemen, dat de zoogenaamde kankerparasieten van SCHUELLER, meer speciaal de groote kapsels, niets anders waren dan kurkcellen, die SCHUELLER steeds in zijn praeparaten vond, omdat hij deze maakte met aetherische oliën, die door stukjes kurk waren verontreinigd.

D. B. BOKE.

---

## INGEZONDEN.

---

Groningen, 2 Sept. 1901.

*Waarde Gérant!*

In het vorig nummer is door den Heer BURGER zeer juist in het licht gesteld, dat stemming over de eindconclusies in zake attesten van medici tot geen zuivere uitkomst kan leiden. De conclusies zijn daarvoor onvoldoende; konden wij echter door ze aan te nemen, de quaestie, die reeds zooveel Alge-

meene Vergaderingen heeft onveilig gemaakt, definitief van de baan schuiven, dan zou het werkelijk aanbeveling verdienen, er vóór te stemmen. Maar door de wijziging van conclusie C is dit toch eigenlijk onmogelijk geworden. Ik was verhinderd de Algemeene Vergadering te bezoeken, en vraag mij nu met verbazing af, of het werkelijk „wenschelijk” kan worden geacht, „dat de leden zich gedragen naar de volgende regelen”, met name naar conclusie C.

Door het vereenigen van twee desiderata in één stelling geeft deze een werkelijk dwaas voorschrift. Wat toch is het geval?

Wanneer nu aan den medicus na den dood van zijn patiënt een verklaring wordt gevraagd, dan zet hij zich neder met een gewichtig gezicht en het oog gericht op den gulden regel van vijven der Maatschappij, en schrijft zijn verklaring, maar geeft deze niet aan den bode der Verzekerings-Maatschappij; neen, het dokument zou dan misschien tot misdadig geknoei aanleiding geven of later de conscientie van den medicus bezwaren: slechts aan den belanghebbende geeft hij het stuk af. Deze dan, brengt met blijde verwachting het stuk te bestemder plaatse (natuurlijk het kantoor der Verzekering-Maatschappij) en daar leest men dan — und, erschrick mir nur nicht — und — graust mir doch, — und — men leest, dat de inmiddels gewoonlijk begraven patiënt . . . overleden is!

Wat denkt U, dat de Heeren levensverzekeraars voor een gezicht zullen zetten over het besluit, in onze uit louter zeer- en hooggeleerde heeren bestaande Maatschappij gevallen? Zou dit heusch een „wenschelijke” gang van zaken zijn?

Geheel afgezien van de vraag of het al of niet wenschelijk is, de doods-oorzaak te vermelden, afgezien ook van de vraag, of het praktisch is, de verklaring nu juist aan den belanghebbende uit te reiken, afgezien van de geheele zaak, die de gemoederen zoo warm gemaakt heeft, staat het m. i. vast, dat deze conclusies:

1<sup>o</sup>. geen juist omschreven gedragslijn voorschrijven;

2<sup>o</sup>. geen zuivere stemming mogelijk maken (zie het stukje van collega BURGER);

3<sup>o</sup>. een zeer zeker niet wenschelijke bepaling bevatten.

Welnu, laten wij dan de conclusies verwerpen, op gevaar af van de quaestie uit haar asch te zien verrijzen. Beter ten halve gekeerd, dan ten heele gedwaald.

K. F. WENCKEBACH.

---

#### V I R C H O W - H U L D E.

Sedert de vorige opgave zijn nog ingekomen: bijdragen van Dr. M. JUDA, Dr. C. C. DELPRAT, Dr. J. SASSE, Prof. Dr. P. K. PEL, Prof. Dr. S. S. ROSENSTEIN en P. MUNTENDAM. De commissie herhaalt haar oproeping met aandrang, in het vertrouwen, dat nog zeer velen van hun sympathie en erkentelijkheid zullen willen doen blijken.

*Namens de commissie:*

B. J. STOKVIS, *Voorzitter.*

P. MUNTENDAM, *Secretaris.*

Amsterdam,  
2 September 1901.

---